

śrīḥ  
śrīmatē rāmānujāya namaḥ  
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ  
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra  
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē araṇyakāṇḍē

॥ dvitīyaḥ sargaḥ ॥

*This document has been prepared by*

*Sunder Kidāmbi*

*with the blessings of*

*śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan*

*His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam*

śrīḥ  
śrīmatē rāmānujāya namaḥ  
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ  
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra  
parabrahmaṇē namaḥ

## ॥ dvitīyaḥ sargaḥ ॥

vanē śrīrāmādīn prati virādhasyākramaṇam

kṛtātithyō'tha rāmastu  
sūryasyōdayanaṃ prati |  
āmantrya sa munīn sarvān  
vanamēvānvagāhata ॥ 3.2.1 ॥

nānāmṛgagaṇākīrṇa -  
mṛkṣaśārdūlasēvitam |  
dhvastavṛkṣalatāgulmaṇ  
durdarśasalilāśayam ॥ 3.2.2 ॥

niṣkūjamānaśakuniṃ  
jhillikāgaṇanāditam |  
lakṣmaṇānucarō rāmō  
vanamadhyam dadarśa ha ॥ 3.2.3 ॥

sītayā saha kākutstha -  
stasmin ghōramṛgāyutē |  
dadarśa giriśṛṅgābhaṃ  
puruṣādaṃ mahāsvanam ॥ 3.2.4 ॥

gabhīrākṣaṃ mahāvaktraṃ  
 vikaṭaṃ vikaṭōdaram |  
 bībhatsaṃ viṣamaṃ dīrghaṃ  
 vikṛtaṃ ghōradarśanam || 3.2.5 ||

vasānaṃ carma vaiyāghraṃ  
 vasārdraṃ rudhirōkṣitam |  
 trāsaṇaṃ sarvabhūtānāṃ  
 vyāditāsyamivāntakam || 3.2.6 ||

trīṇ siṃhāṃścaturō vyāghrān  
 dvau vṛkau pṛsatān daśa |  
 saviṣāṇaṃ vasādigdham  
 gajasya ca śīrō mahat || 3.2.7 ||

avasajyāyasē śūlē  
 vinadantaṃ mahāsvanam |  
 sa rāmaṃ lakṣmaṇaṃ caiva  
 sītāṃ drṣṭvā ca maithilīm || 3.2.8 ||

abhyadhāvat susaṅkruddhaḥ  
 prajāḥ kāla ivāntakaḥ |  
 sa kṛtvā bhairavaṃ nādaṃ  
 cālayanniva mēdinīm || 3.2.9 ||

aṅkēnādāya vaidēhī -  
 mapakramya tadābravīt |  
 yuvāṃ jaṭācīradharau  
 sabhāryau kṣīṇajīvitau || 3.2.10 ||

praviṣṭau daṇḍakāraṇyaṃ  
 śaracāpāsipāṇinau |  
 kathaṃ tāpasayōrvāṃ ca  
 vāsaḥ pramadayā saha || 3.2.11 ||

adharmacāriṇau pāpau  
 kau yuvāṃ munidūṣakau |  
 ahaṃ vanamidaṃ durgam  
 virādhō nāma rākṣasaḥ || 3.2.12 ||

carāmi sāyudhō nitya -  
 mṛṣimāṃsāni bhakṣayan |  
 iyaṃ nārī varārōhā  
 mama bhāryā bhaviṣyati || 3.2.13 ||

yuvayōḥ pāpayōścāhaṃ  
 pāsyāmi rudhiraṃ mṛdhē |  
 tasyaivaṃ bruvatō duṣṭaṃ  
 virādhasya durātmanaḥ || 3.2.14 ||

śrutvā sagarvitaṃ vākyaṃ  
 sambhrāntā janakātmajā |  
 sītā pravēpitōdvēgāt  
 pravātē kadalī yathā || 3.2.15 ||

tāṃ dṛṣṭvā rāghavaḥ sītāṃ  
 virādhāṅkagatāṃ śubhām |  
 abravīllakṣmaṇaṃ vākyaṃ  
 mukhēna pariśuṣyatā || 3.2.16 ||

paśya saumya narēndrasya  
 janakasyātmāsambhavām |  
 mama bhāryāṃ śubhācārāṃ  
 virādhāṅkē pravēsitām || 3.2.17 ||

atyantasukhasaṃvṛddhāṃ  
 rājaputrīm yaśasvinīm |  
 yadabhiprētamasmāsu  
 priyaṃ varavṛtaṃ ca yat || 3.2.18 ||

kaikēyyāstu susaṃvṛttaṃ  
 kṣipramadyaiva lakṣmaṇa |  
 yā na tuṣyati rājyēna  
 putrārthē dīrghadarśinī || 3.2.19 ||

yayāhaṃ sarvabhūtānāṃ  
 priyaḥ prasthāpitō vanam |  
 adyēdānīm sakāmā sā  
 yā mātā madhyamā mama || 3.2.20 ||

parasparśāt tu vaidēhyā  
 na duḥkhataṛamasti mē |  
 piturvinaśāt saumitrē  
 svarājyaharaṇāt tathā || 3.2.21 ||

iti bruvati kākutsthē  
 bāṣpaśōkapariplutaḥ |  
 abravīllakṣmaṇaḥ kruddhō  
 ruddhō nāga iva śvasan || 3.2.22 ||

anātha iva bhūtānām  
 nāthastvaṃ vāsavōpamaḥ |  
 mayā prēṣyēṇa kākutstha  
 kimarthaṃ paritapyasē || 3.2.23 ||

śarēṇa nihatasyādya  
 mayā kruddhēna rakṣasaḥ |  
 virādhasya gatāsōrhi  
 mahī pāsyati śōṇitam || 3.2.24 ||

rājyakāmē mama krōdhō  
 bharatē yō babhūva ha |  
 taṃ virādhē vimōkṣyāmi  
 vajrī vajramivācalē || 3.2.25 ||

mama bhujabalavēgavēgitaḥ  
 patatu śarō'sya mahān mahōrasi |  
 vyapanayatu tanōśca jīvitam  
 patatu tataśca mahīm vighūrṇitaḥ || 3.2.26 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē  
 aranyakāṇḍē dvitīyaḥ sargaḥ ||